

Vindrossel *Turdus iliacus*

Redwing

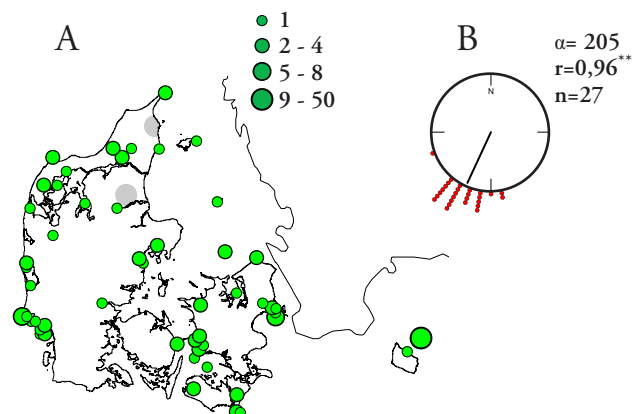

Fig. 2. A) Mærkningslokaliteter for fugle, som senere er genmeldt, samt artens danske yngleudbredelse (1993-96). Ringing sites for birds later recovered, and breeding distribution (1993-96). B) Retning af direkte efterårstræk (aug-dec, >100 km). Direction of direct autumn migration (Aug-Dec, >100 km).

Vindroslen er en meget uregelmæssig og fåtallig ynglefugl i Danmark. Arten er udbredt nord og øst for landet, og de største europæiske bestande findes i Rusland, Finland, Sverige og Norge. I Danmark er vindroslen både forår og efterår en almindelig trækgæst, dog talrigest om efteråret. Den største del af trækket foregår om natten, men specielt om efteråret trækker vindroslerne også i dag- og især morgentimerne. Vindrossel overvintrer i varierende antal i

Danmark, sandsynligvis påvirket af vinterens hårdhed.

Mærknings- og genmeldingsdata

I Danmark er der i alt ringmærket 14.244 vindrosler i perioden 1927-2002. Størstedelen af fuglene er mærket i perioden 1960-2001, og specielt i 1980'erne og første halvdel af 1990'erne blev der årligt ringmærket mange fugle (fig. 4) - alene i 1988 880. I alt 145 fugle (1 %)

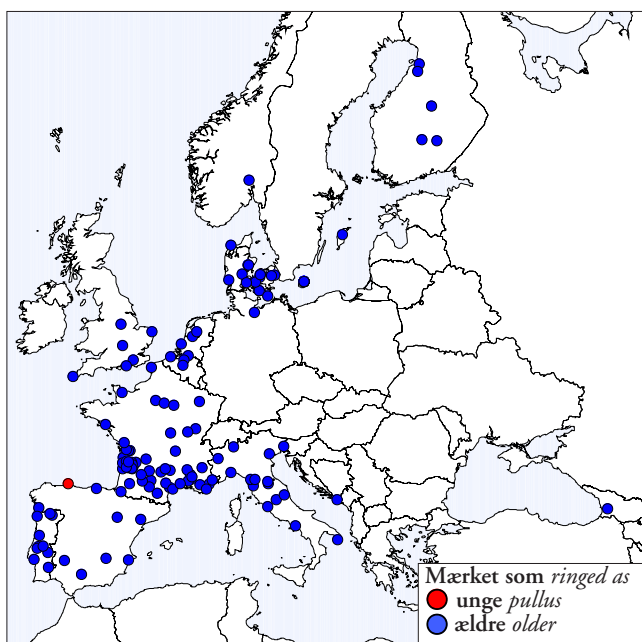

Fig. 1. Samtlige genfund af vindrossel ringmærket i Danmark (n=145). All recoveries of redwing ringed in Denmark (n=145).

Fakta Facts

Mærkninger Birds ringed 14.244

Genmeldinger Recoveries

Antal genmeldinger No. of recoveries 145
 -heraf uden for Danmark Recovered abroad 118(81 %)
 Antal fugle No. of individuals 145
 -heraf mærket som unger Ringed as chicks 1(0,7 %)
 Genmeldingsandel Proportion recovered 1 %
 Mærket i udlandet og genmeldt i Danmark 34
 Ringed abroad and recovered in Denmark

Ekstremer Extremes

Højeste alder Oldest bird min. 9 år 6 mdr
 Længste afstand Longest dist. Georgien Georgia 2.833 km
 Nordligst Northernmost Finland Finland (64° 55'N)
 Sydligst Southernmost Spanien Spain (37° 31'N)
 Østligst Easternmost Georgien Georgia (42° 15'E)
 Vestligst Westernmost Portugal Portugal (08° 54'W)

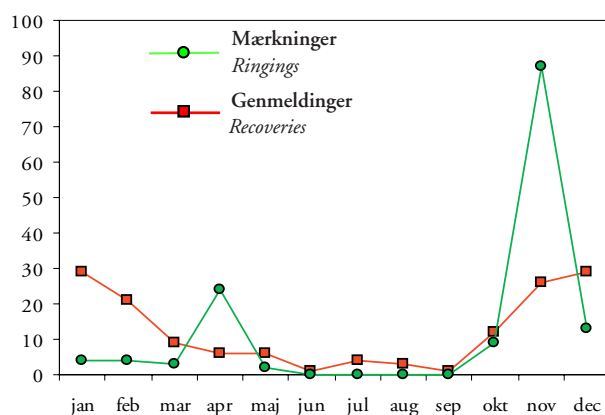

Fig. 3. Mærknings- og genmeldingsmåned for genfund af vindrossel. Month of ringing and recovery for recovered redwing.

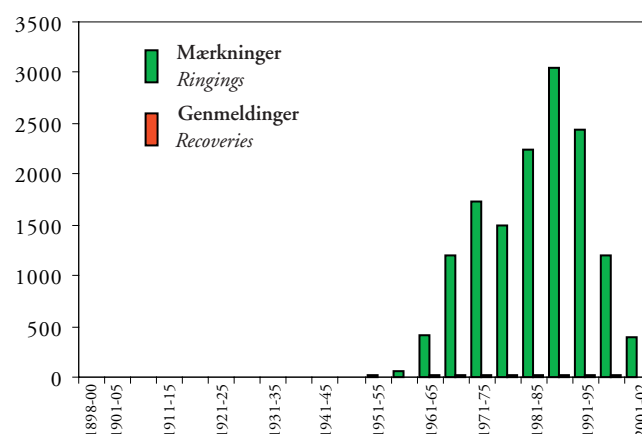

Fig. 4. Mærknings- og genmeldingsår for vindrossel ringmærket i Danmark. Ringing and recovery year of redwing ringed in Denmark.

er genmeldt. En enkelt af disse var en dansk redeunge fra Korsør Lystskov. En del af de genmeldte fugle er mærket på trækstederne, specielt på Christiansø og ved Blåvand, men genmeldingerne repræsenterer dog generelt fugle, mærket over store dele af landet (fig. 2A). Langt hovedparten af de genmeldte fugle er mærket i månederne april og november (fig. 3). I Danmark er der desuden genfundet 34 vindrosler, ringmærket i udlandet.

Træk og overvintring

Efterårstrækket gennem Danmark foregår fra september til november (Olsen 1992, Lausten & Lyngs 2004). Dette træk afspejles i antallet af ringmærkninger, som vokser i oktober og top- per i november (fig. 3). Vindroslerne, der passerer Danmark, kommer fra Norge, Sverige, Finland og

De Baltiske Lande (fig. 1 og fig. 7). Der er en for- modning om, at efterårstrækket også består af nord- russiske og sibiriske fugle (Salomonsen 1967a; Andersen-Harild 1971c), men dette kan ikke bekræf- tes af de nuværende data. Skønt Sibirien dækker omkring 60 % af hele artens udbredelse, er der meget få genmeldinger af fugle, mærket i dette store område (Millwright 2002).

Fuglene trækker fra Danmark mod sydsydvest (fig. 2B). Danskmærkede fugle er i løbet af efterårs- månederne genfundet i England, Holland, Belgien, Frankrig, Italien og Spanien (fig. 5A). Der er i efter- årsmånederne en stor koncentration af genmeldinger fra Sydvestfrankrig, hvor der er tradition for dros- seljagt (Millwright 2002). Trækretningen for fugle ringmærket i det østlige Danmark, er generelt mere vestlig (210°) end retningen for fugle, ringmærket i

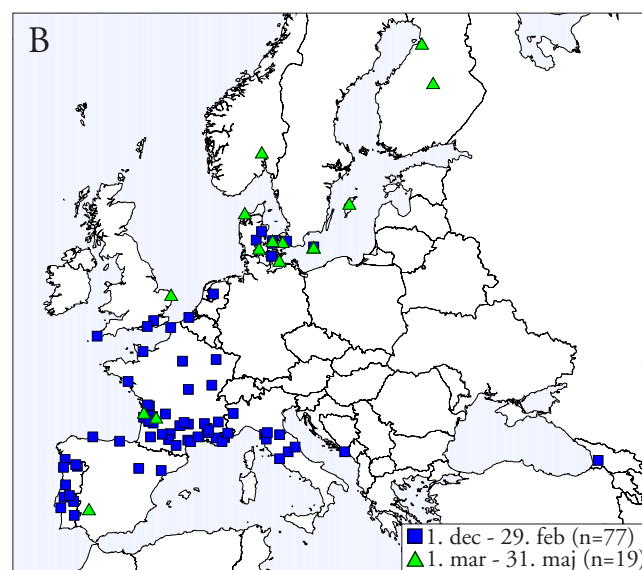
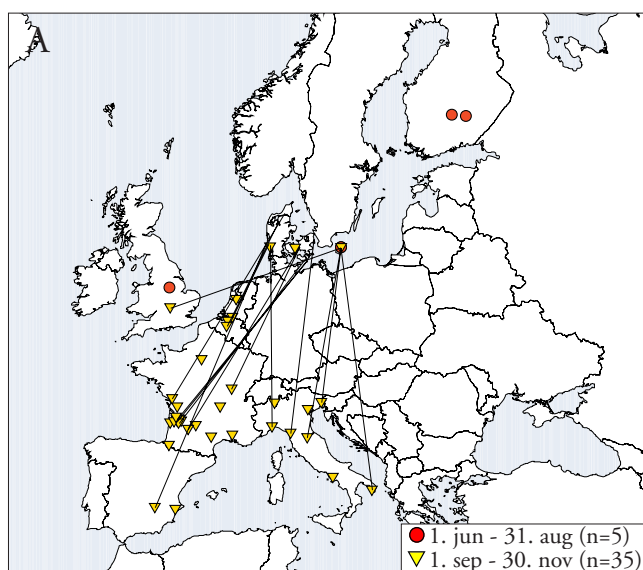

Fig. 5. Genmeldinger fra A) yngletiden og efterårsperioden og B) vinter- og forårsperioden af vindrossel ringmærket i Danmark. Linjer på kort A angiver direkte efterårstræk. Recoveries during A) the breeding season and autumn and B) winter and spring. Lines on map A indicate direct autumn migration

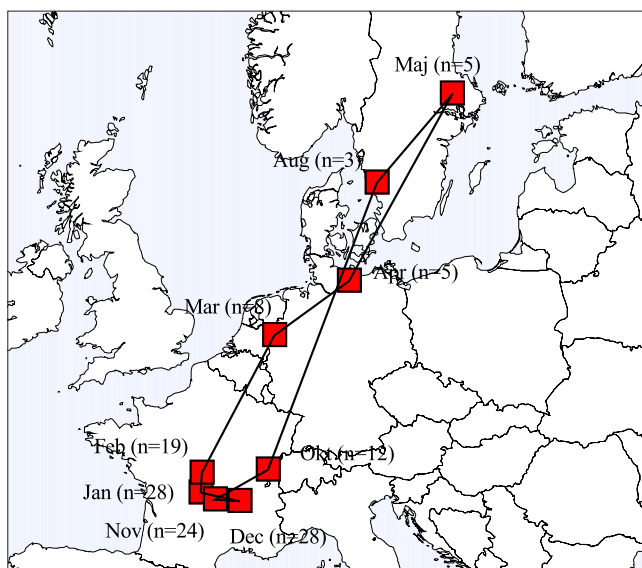

Fig. 6. Månedlige gennemsnitspositioner for vindrossel ringmærket i Danmark. Monthly mean positions for redwing ringed in Denmark.

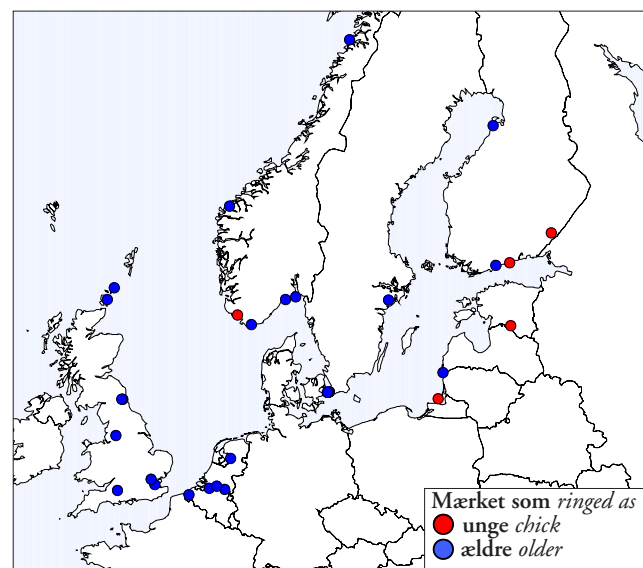

Fig. 7. Mærkningslokaliteter for vindrossel ringmærket i udlandet og genmeldt i Danmark (n=34). Ringing localities for redwing ringed abroad and recovered in Denmark (n=34).

Vestdanmark (199°) ($P < 0,01$). Dog stammer de østligste efterårsgenmeldinger i Italien alle fra fugle, mærket på Christiansø (fig. 5A). I vintermånederne er et mindre antal vindrossler genfundet i Danmark (12%), men størstedelen af de danskmærkede fugle overvintrer i Sydeuropa, primært i Sydfrankrig og Portugal samt i Norditalien (fig. 5B). En enkelt fugl er genmeldt langt mod øst, i Georgien (fig. 5B). Herfra er også genmeldt et mindre antal finske og svenske fugle (Zink 1981). En analyse af de nordeuropæiske vindrosslers vinterkvarterer viser, at fuglene i den første vinter generelt overvintrer nordligere (England og Frankrig) end i efterfølgende vintre (Den Iberiske Halvø og Nordafrika) (Milwright 2002). Dette mønster finder vi dog ikke i de danske data alene ($P > 0,5$).

Vindrosslerne fra de forskellige bestande benytter primært de samme trækruter år efter år og en vis trofasthed over for vinterkvarteret er ligeledes påvist (Milwright 2003). Der er dog også eksempler på vindrossler, der i forskellige år benytter vinterkvarterer meget langt fra hinanden (Ashmole 1962, Milwright 2003) – en nomadisk levevis, der formodentlig er betinget af mængden af bær i et givet område (Ashmole 1962).

I marts er der endnu genfund i Sydeuropa (fig. 5B), men gennemsnitspositionen afslører, at fuglene atter er på vej mod nord (fig. 6). I april passerer størstedelen af fuglene Danmark. Dette afspejles i antallet af mærkninger (fig. 3) og gennemsnitspositionen (fig. 6).

Genmeldings- og dødsårsager

Hovedparten af de genmeldte vindrossler er indrapporteret som døde (fig. 8A), og den væsentligste dødsårsag er jagt (fig. 8B). Det er stort set kun i Belgien og Sydeuropa, at der er tradition for at skyde droslor (Tucker m.fl. 1990), og 85 % af de 95 fugle, som er genmeldt i Frankrig, Spanien, Portugal og Italien, er blevet skudt. Andelen af fugle, skudt i de øvrige lande, er blot 2 %. At skyde vindrossler er ikke et overstået kapitel i Sydeuropa (Millwright 2002), hvilket illustreres af, at der herfra er genmeldt skudte vindrossler helt frem til år 2000.

Den længstlevende danskmærkede vindrossel blev mindst 9½ år. Fuglen blev ringmærket som voksen ved Holstebro i november 1988 og skudt i Portugal i januar 1997.

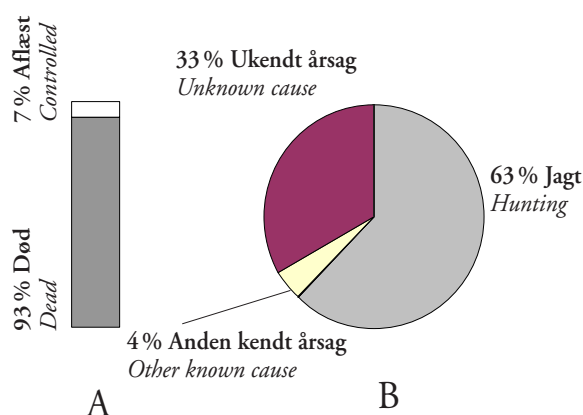

Fig. 8. A) Genmeldingsårsager (n=145) og B) dødsårsager (n=135) for vindrossel ringmærket i Danmark. A) Cause of recovery (n=145) and B) cause of death (n=135) for redwing ringed in Denmark.

English summary

The redwing is an irregular and rare breeding bird in Denmark, but a common passage migrant and a rather common winter visitor. The first redwing was ringed in Denmark in 1927, with most ringed between 1960 and 2001. The recovered birds were ringed in different parts of the country, many at migration hotspots, and mainly in November and April. The numbers of passage migrants build up in October and culminate in November. The migrants come from Norway, Sweden, Finland and the Baltic Countries. From Denmark many birds migrate SW to be recovered in England, the Netherlands, Belgium, Italy and Spain. Birds

recovered in Italy were all ringed at Christiansø. During winter most birds have been recovered in southern France, Portugal and northern Italy. Twelve per cent of the winter recoveries are from Denmark. Some birds are recovered in southern Europe in March but the mean position indicates that the return migration has started. Most redwings pass Denmark in April.

The main cause of death is shooting/hunting. Eighty-five per cent of the 95 birds recovered in France, Spain, Portugal and Italy were reported as shot. The main cause of death is shooting/hunting. Most have been shot in France (45 %), Spain (31 %) and Portugal (14 %).